

Klenovské noviny

dvojmesačník obce Klenovec

X. ročník

Číslo 4/11. september 2013

klenovskenoviny@klenovec.sk

Zdarma

Rozhovor so starostkou obce Zlatou Kašťanovou

Zmeniť vzťah k obci

- Aký bol váš vstup do funkcie starostky?

- Pamätám si to veľmi dobre. Na začiatku som sa zamyslela nad problémom úbytku obyvateľov. Rozmýšľala som, že v obciach, z ktorých odchádzajú ľudia, sa niečo deje a nie je to dobré. Odliv ekonomicky činného obyvateľstva cítiť v každej jednej oblasti života obce (obecná kasa, školy, obchody, šport, kultúra,...). Takýto trend je aj v našej obci. Bolo mi jasné, že sa musíme pokúsiť urobiť všetko preto, aby ľudia v obci zostávali, aby sme zastavili tento trend a pokúsili sa prilákať naspäť aj tých, ktorí z obce odišli, prípadne ich rodinných príslušníkov. Obec má výhodu v tom, že je možné získať byt alebo stavebný pozemok za nízke ceny. Nič viac ponúknuť nevieme. Nádej som videla v možnosti dať priestor investorovi. Preto sme začali veľmi intenzívne pracovať na príchode investora do našej obce vytvorením podmienok a poskytnutím pozemku.

- Bolo pre vás ťažké vymeniť učiteľskú katedru za kreslo starostky obce?

- Nie. Veľa vecí som vedela, ved som sa nemohla uchádzať o niečo, čomu by som vôbec nerozumela. Predtým som pracovala niekoľko

rokov aj v štátnej správe na sociálnom oddelení. V škole som učila odborné predmety, ktorých obsahom bola štátna správa, samospráva, právna náuka, sociálna práca, manažment obcí... V predchádzajúcom volebnom období som bola aj poslankyňou obecného zastupiteľstva, kde som získala prehľad o silnejších, ale aj slabších stránkach obce. Teraz mám možnosť tieto moje skúsenosti využiť v prospech obce a pokúsiť sa pomôcť. V bežnom chode úradu mi bola nápomocná väčšina zamestnancov. Uvítala by som však zmenu vzťahu občanov k našej obci.

- Ako si predstavujete zmenu vzťahu občanov k obci?

- Treba umožniť občanom, aby sa znovu aktívne podieľali na smerovaní obce. Toto treba obnoviť postupnými krokmi. V prvom kroku je potrebné prebudiť záujem a zapojiť ich do verejného života, čo bolo v minulosti v našej obci samozrejmosťou. Druhým krokom je dostatočná informovanosť občanov, aby vedeli o dianí v obci, o práci obecného úradu, obecného zastupiteľstva, jednotlivých komisií, školských zariadení, cirkví a organizácií pôsobiach v obci. Tretím krokom je spolupráca

o tom, čo v obci potrebujeme, čo chceme, akou cestou sa ideme uberať. Štvrtým krokom je zapojenie sa do dobrovoľnej práce v akejkoľvek oblasti verejného života obce, podľa toho kde občania vedia pomôcť alebo chcú pomôcť.

- Ako hodnotíte spoluprácu s obecným zastupiteľstvom a komisiami?

- Stále verím, že máme spoločný cieľ – prácu v prospech obce a občanov. V tomto smere som večne optimista a snažím sa veriť ľuďom, aj poslancom OZ. Je pravda, že niekedy mi to nevyšlo, bola som sklamaná postojom niektorých ľudí,

ale napriek tomu všetkému nechcem na tom nič meniť. Občania si nás nezvolili preto, aby sme viedli žabomyšie vojny alebo si presadzovali svoje osobné záujmy. Klenovčania od nás očakávajú takú komunálnu politiku, ktorej rozhodnutia budú posúvať Klenovec a život ľudí kvalitatívne vpred. V tomto duchu sa snažím pracovať, viesť obecné zastupiteľstvo, predkladať materiály poslancom a realizovať rozhodnutia. Samozrejme, objav sa niekedy aj rozdielne názory jednotlivcov. Snažím sa pri riešení problémov poslancov spájať, som ochotná pristúpiť aj na kompromisy v záujme obce, okrem otázok týkajúcich sa neehospodárneho nakladania s financiami a majetkom obce. V tomto kompromise robiť nebudem. Oceňujem zapojenie niektorých poslancov, ktorí

(Pokračovanie na 2. strane)

V prezentačnom klenovskom domčeku v Detve sa starostka obce Zlata Kašťanová stretla aj s prezidentom republiky Ivanom Gašparovičom.

Spomienka na 69. výročie SNP

Členovia Základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Klenovci, učitelia a žiaci miestnych škôl a občania Klenovca si 2. septembra pripomenuli 69. výročie Slovenského národného povstania.

Pietny akt sa začal položením vencov k pomníkom na Námestí Karola Salvu. Po položení vencov sme si pamiatku SNP uctili básňou, ktorú zarecitovala Anna Koldrásová. K prítomným sa potom prihovorila Júlia Segečová, predsedníčka ZO SZPB v Klenovci. Vyzdvihla význam SNP, hlavne slobodu, demokraciu a toleranciu, čo boli hlavné motívy, ktoré v pamätnom auguste 1944 spojili Slovákov v ozbrojenom boji proti nespravodlivosti, zotročovaniu a vojnovým zverstvám. Ak dnes žijeme v slobodnej a demokratickej prítomnosti, je to aj zásluha SNP a ľudí, ktorí hájili tieto princípy bez ohľadu na rodinné či osobné dôsledky. Vážme si veľké premeny, ktoré sa začali pred 69-timi rokmi. Naša vďačnosť a úcta je o to väčšia, že za každým menom aj na pamätníkoch v Klenovci sa skrýva osud skutočného človeka, ktorý bojoval, nasadzoval svoj život, či oň prišiel práve preto, aby otvoril cestu týmto veľkým premenám.

Po ukončení osláv štátnou hymnou členovia ZO SZPB pokračovali členskou schôdzou, kde stručne zhodnotili svoju jednoročnú činnosť. Je len na zamyslenie, že obec Klenovec vyznamenaná viacerými vysokými oceneniami za účasť v protifašistickom odboji, má len 124 členov. Radi by sme medzi sebou privítali mladšiu a strednú generáciu, čo by určite malo význam pre našu organizáciu v dnes tak zložitej situácii vo svete. Netreba zabúdať, pretože národ, ktorý zabúda na svoje dejiny, sa môže dožiť toho, že v krvavej repriže sa tieto dejiny môžu opakovať ešte krutejšie. Výbor ZO SZPB privíta nových členov, ktorým nie je ľahostajný boj proti fašizmu a naša budúcnosť.

- js -

Starostka Z. Kašťanová a riaditeľ ZŠ V. Mináča F. Koldrás počas otvorenia nového školského roka 2013-2014 v našej základnej škole. (O novom školskom roku v obci viac na 3. strane.)

Zmeniť vzťah k obci

(Pokračovanie z 1. strany)

prihádzajú s návrhmi a rôznou formou pomoci v prospech obce. Komisie môže zriaďovať obecne zastupiteľstvo ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. Ich prácu by teda malo hodnotiť hlavne obecne zastupiteľstvo. Z môjho pohľadu je práca komisií rôzna, od výbornej až po formálnu. Na túto otázku by mali odpovedať predsedovia jednotlivých komisií.

- Ako sa vám darí plniť vaše predstavy? Sú podľa vás občania spokojní?

- Každý nový starosta nastupuje do funkcie, kde sú určité veci rozbehnuté. Najprv som musela dokončiť niektoré začaté veci. Mojim cieľom bolo pracovať tak, aby sme aj napriek zhoršujúcej sa ekonomickej a spoločenskej situácii nezaostávali, ale aby Klenovec bol stabilným prvkom nášho regiónu. Musela som urobiť určité opatrenia na finančné šetrenie. Napriek tomu sme sa pustili aj do nových investícií, podali sme nové projekty, niečo sme zrealizovali z vlastných finančných zdrojov. Občania sú aj spokojní aj nespokojní, nedá sa všetkým vyhovieť. Neexistuje človek, ktorého by mali všetci radi, lebo existuje nesympatia, neprijateľnosť a ľudia, ktorí nebudú nikdy s ničím spokojní.

- Aké investície sa v obci podarilo zrealizovať a aké ešte plánujete?

- V investičnej oblasti sa predchádzajúce, súčasné a budúce obdobia nedajú oddeliť. Príprava a realizácia projektov trvá niekoľko mesiacov. Z tohto dôvodu sme museli dokončiť rozbehnuté projekty Bencov pľac a základná škola, aby sme mohli

požiadať o platbu. Teraz sa realizuje projekt revitalizácie verejných priestranstiev. Medzi úplne nové investície patrí: práve dokončená rekonštrukcia klubu dôchodcov na námestí, pripravená je oprava domu na zriadenie Klenovskej izby, pripravená je oprava kolešne na Múzeum súkeníctva a gabárista, pripravuje sa vybudovanie rozhľadne na Laze a vyhliadkového miesta na Chorepe, investovali sme do obecného majetku - na jeho vysporiadanie kúpou pozemku pod základnou školou a realizáciou úplne nových stiech na zauhľovní na sídlisku a dome služieb na námestí, pripravuje sa výstavba viacúčelovej športovej haly v obci, postupne každý rok prebieha rekonštrukcia obecného rozhlasu, pripravujú sa opravy niektorých ciest v obci a oprava chodníka od námestia k základnej škole, pripravuje sa projekt na inováciu kotolne v základnej škole, budovali sme rigoly, odrážky, zasakovacie pásy na prívalové dažde v rámci protipovodňových opatrení, vytvorili sme podmienky pre zriadenie ambulancie a príchod druhého všeobecného lekára, a ďalšie nespomenuté investície.

- Obec získala od vlády dotáciu 200 tisíc eur na športovú halu. Kedy sa teda priaznivci športu môžu na ňu tešiť?

- Po dlhšom váhaní pri výbere haly a miesta na jej výstavbu prebiehajú prípravné práce okolo projektovej dokumentácie. Hala musí byť zrealizovaná do konca roku 2014. Budeme sa to snažiť dodržať. Aby sme ju však v obci, ako je tá naša, dokázali prevádzkovať, je potrebné, aby ju občania využívali.

- Aké vidíte možnosti rozvoja cestovného ruchu v obci?

- Rozbiehať cestovný ruch v súčasnej dobe je dosť neskoro, lebo je veľa turisticky vybudovaných lokalít na Slovensku, ktoré nie sú plne využívané a bojujú o klientov hlavne zlepšovaním služieb.

V Klenovci zatiaľ nebol a ani nie je cestovný ruch rozbehnutý. Chýbajú služby a hlavne zaujímavosti či pamätihodnosti, ktoré by turistov priťahli. V oblasti cestovného ruchu Klenovec zaspal. Môžeme však v rámci svojej polohy využiť svoje okolie. Máme krásnu prírodu. Ale potrebujeme aj domácich ľudí ochotných seriálne podniknúť v cestovnom ruchu. Predstavy sú, ale musíme budovať všetko od základov. Je to práca na viac rokov. Prvé kroky už podnikáme. Jednu z možností vidím aj v spojení s okolitými obcami a využití spolupráce v oblasti cestovného ruchu v rámci mikroregiónu.

- Máte ambíciu kandidovať vo voľbách do samosprávy VUC?

- Dostala som dve ponuky na kandidátku do VUC a mám aj ďalšiu možnosť ísť ako nezávislá kandidátka. Myslela som si, že nikdy nebudem o tomto uvažovať, no sú obdobia, kedy sa nad tým zamýšľam z dôvodu možnosti viac pomôcť obci. Moje osobné presvedčenie však je, že poslanec VUC by mal byť človek uvoľnený zo zamestnania na výkon mandátu poslanca VUC. Mimo zasadnutí by sa stretával s predstaviteľmi a poslancami samospráv, s podnikateľmi, zástupcami rôznych inštitúcií a mal by pomáhať celému regiónu. Takýmto spôsobom by sa vytvoril aj priestor na zamestnanie pre ďalších 408 vzdelaných ľudí v rámci Slovenska, ktorí by nahradili uvoľnených poslancov v zamestnaní. Sama však na tomto nič nezmením. Druhou vecou prečo váham je, že starosta je človek dosť vyťažovaný, a

občania si ho zvolili, aby sa venoval práci v obci. Tretí problém je v tom, že som sa nestotožnila s tým, že jeden človek berie 2-3 alebo 4 platy a iný je odkázaný žiť zo sociálnych dávok, hoci má vzdelanie i záujem pracovať.

- Aké sú vaše kľúčové priority do budúcnosti?

- Je to práca na rozbehnutých projektoch, prípadne príprava nových projektov. Potrebujeme: dobudovať kanalizáciu, opraviť kritické koryto potoka cez Klenovčok, vybudovať kamerový systém, zabezpečiť komunálnu techniku pre obec, investovať do zastaralého kúpaliska, opraviť niektoré obecné cesty, vybudovať zberný dvor, opraviť tribúnu na ihrisku, opraviť nielen z estetického hľadiska kultúrny dom (starý aj nový), zlepšiť podmienky voľnočasových aktivít pre všetky vekové skupiny. Najdôležitejšia je však oprava ciest a chodníkov, aby boli bezpečné a plynule prejazdné, vybudovanie zberného dvora, aby ľudia nerobili nelegálne skládky a neznečisťovali prírodu, potoky a jarky, všetko pre to, aby bola obec pekná, aby tu bola radosť žiť, a postupne sa odstraňovali problémy, ktoré trápia obyvateľov našej obce.

- Aké dojmy máte z júlového stretnutia s prezidentom Slovenskej republiky?

- Bolo to príjemné stretnutie v atmosfére úcty a pohody. Pán prezident Ivan Gašparovič navštívil prezentačný klenovský domček v rámci programu z cyklu o slovenských obciach v Detve. Prejavil úprimný záujem o Klenovec, o problémy našej obce a našich ľudí. Čítil sa pravdepodobne príjemne, o čom svedčil čas, ktorý venoval rozhovoru s nami a jeho ponuka na osobnú príležitostnú návštevu Klenovca.

Redakcia KN

Revitalizácia verejných priestranstiev - áno či nie?

Stred našej obce a jeho okolie sa premenilo na stavenisko, čo si vyžaduje trpezlivosť a opatrnosť občanov aj majiteľov niektorých obchodov. Dostávajú sa ku mne aj kritické reakcie od občanov na realizované práce, preto som sa rozhodla vysvetliť niektoré veci.

Centrum našej obce (námestie, parčík, trhovisko, nábrežie okolo Rimavy, chodník, ale aj niektoré priestranstvá pri obchodoch, kostole, pošte, autobusových zastávkach či rodinných domoch) sú dôležitou súčasťou každodenného života v Klenovci. Väčšina z nás sa tvári, že nepatria nikomu, ale realita je iná, patria totiž nám všetkým. Vytvárajú prvý dojem z obce, pre návštevníkov sú miestom zastavenia sa, fotografovania a zároveň sú pre nás, domácich, identifikátorom, podľa ktorého je naša obec známa. Ponúkajú miesto na náhodné aj zámerné stretnutia, rozhovory, možnosť získavania informácií od iných obyvateľov a návštevníkov obce. Pre život klenovskej komunity sú centrom diania, pohybu, ale aj zastavenia sa a oddychu. V prípade, ak sú obľúbené verejné priestranstvá zanedbané, zničené, obyvatelia strácajú časť priestoru na vytváranie či udržiavanie vzťahov. V našej obci to tak bolo. Zub času sa podpísal aj na tejto časti obce a preto je nevyhnutná fyzická obnova a zmena opotrebovaných verejných priestranstiev, hlavne obnova miestnych komunikácií, ktorá sa deje spoločne so zmenou obľúbeného parčíka.

Cieľom projektu „Revitalizácia verejných priestranstiev v obci Klenovec“ je oprava

a obnova obľúbených verejných priestorov, ktoré sú centrom rôznych spoločenských aktivít. Uvedený projekt bol spracovaný v marci 2009. Tak, ako vy, obyvatelia, kritizujete doteraz vykonané práce na námestí, ja vnímam množstvo chýb v tomto projekte o to viac, že veľa pochybení musíme priebežne riešiť, aby sme mohli v projekte vôbec pokračovať. Ale zároveň vnímam aj veľké pozitívum - skrášlenie centra a oprava ciest. Projekt je v sume cca 950 000 eur. Spolučasť obce je 5% z tejto sumy. Číže 95% je financované z eurofondov a tak je prirodzené, že kto dáva peniaze, dáva si aj podmienky - v tomto prípade povinné aktivity, ktoré sa musia zrealizovať. Patrí k nim napr. osvetlenie, chodníky, fontána. Teda aj veci, ktoré nie sú potrebné, ale musia byť, lebo bez nich by sa nemohlo robiť nič.

Niektorým chýbám sa dalo predísť pri príprave projektu spoluprácou s projektantom a pripomienkovaním. No väčšinou ani na toto zo strany objednávateľa projektu (v tomto prípade obce) nie je dostatok času z dôvodu dodržania termínu na podanie projektu. Keď som sa zamýšľala či projekt realizovať alebo nie, verte mi, bolo to náročné rozhodovanie.

Na jednej strane boli mínusy projektu - veľa chýb v projektovej dokumentácii, niektoré nevýhody a obmedzenia oproti súčasnému stavu, niektoré nepotrebné aktivity (napr. fontána a kolónada), projekt bol spracovaný podľa predstáv môjho predchodcu a jeho zámer a rozsah nebol prekonzultovaný ani s poslancami obecného zastupiteľstva (bola som v tom čase poslankyňou a chodila som pravidelne na

zasadnutia) a hlavne bolo chybné urobené verejné obstarávanie.

Na druhej strane boli plusy projektu: už investované peniaze za spracovanie projektu v sume 35 977 eur (len pri realizácii projektu sú oprávneným výdavkom a pri vyúčtovaní budú obci vrátené), oprava ciest a význam realizácie projektu z hľadiska posilnenia konkurencieschopnosti a zvýšenia atraktivity našej obce pre všetkých obyvateľov a návštevníkov obce.

Naše námestie vzniklo ako priestor okolo „hradskéj“, bez nejakej architektonickej koncepcie. V novom riešení sa projektanti centrum Klenovca snažili pretvárať na typické centrum. Projekt predpokladá vytvorenie nových oddychových dostatočne reprezentačných a bezpečnejších priestorov.

Viem, že pre veľa ľudí „zvyk je železná košeľa“ a každá zmena, najmä takáto veľká u mnohých občanov spôsobuje nervozitu a kritiku. Ale musíme myslieť aj na budúce generácie, na ľudí, ktorí majú radi pekné upravené a bezpečnejšie verejné priestranstvá, či na ľahší pohyb zdravotne postihnutých ľudí. Toto sa nedá urobiť bez zmeny. Preto som sa rozhodla znovu oživiť tento projekt po prerokovaní v obecnom zastupiteľstve novým verejným obstarávaním (trvalo to celý rok), aby sa mohol realizovať, aby bola naša obec krajšia, atraktívnejšia hlavne pre nás, čo tu žijeme. Pokúsili sme sa jednať aj o nejakých zmenách, no kto má skúsenosti s projektmi vie, že ani malé zmeny sa nemôžu urobiť a všetko sa musí dodržať presne tak, ako to bolo v projekte predložené.

Zlata Kašanová
starostka obce

Nový školský rok 2013/2014 v Klenovci

Pondelok 2. septembra 2013 bol výnimočný deň. Všetky školy na Slovensku otvorili brány, aby mohli do svojich priestorov vpustiť zvedavé deti a žiakov plných elánu a očakávaní z nových vedomostí. Nebolo tomu inak ani v školách, ktoré pôsobia v našej obci.

V Základnej škole Vladimíra Mináča sa brány školy otvorili – okrem „skalných“ žiakov – aj pre 26 prváčikov, ktorí si do školských lavíc sadli po prvýkrát. V tomto školskom roku sa tu bude učiť 226 žiakov, z ktorých 14 sa vzdeláva v zahraničí. Sú to žiaci, ktorých rodičia vycestovali za prácou do okolitých krajín. Je to následok vysokej nezamestnanosti a nedostatku pracovných príležitostí v našom regióne. Na prvom stupni máme 8 tried so 131 žiakmi, na druhom stupni 5 tried s 95 žiakmi. V školskom klube detí budú v prevádzke tri oddelenia. V školskej jedálni si hlad môžu utíšiť žiaci aj zamestnanci školy. O žiakov

sa v škole stará 23 pedagogických a deväť nepedagogických zamestnancov. Škola však nie je len o učení. V popoludňajších hodinách žiaci trávia čas v záujmových útvaroch, kde môžu rozvíjať svoje záujmy, prejať svoj talent. V škole už druhý rok realizujeme projekt Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Školský vzdelávací program sme rozšírili o predmety: Domov a práca, Tvorivá dramatika, Hravá matematika, Virtuálny svet, Starostlivosť o dieťa, Výchova k ľudským právam, Mladý informatik a ďalšie.

Zo Špeciálnej základnej školy nám

K žiakom a pedagógom ZŠ Vladimíra Mináča sa na začiatku nového školského roka prihovoril aj senior ECAV Dušan German.

Príhovor starostky Zlaty Kaštanovej k začiatku nového školského roka 2013-2014

Vážení pedagogickí, nepedagogickí zamestnanci, milí žiaci klenovských škôl, vážení rodičia!

Leto, o ktorom môžeme povedať, že bolo veľmi horúce a slnečné, ideálne pre trávenie prázdnin a dovoleníek, sa pomaly končí a všetci zamestnanci škôl, žiaci i my, zriaďovatelia škôl, sme opäť prekročili prah nového školského roka. V prvých septembrových dňoch vládne aj v našej obci slávnostná atmosféra spojená so začiatkom nového školského roka. Pre starších žiakov znamená koniec bezstarostných prázdninových dní a pre prvákov prvý vážny krok na ceste za poznáním a vedomosťami. Ako každý rok, i teraz si kladíme otázky, aký bude, čo zaujímavé či menej príjemné nás v ňom čaká, čo nám prinesie, či dokážeme splniť úlohy, ktoré máme pred sebou. Som presvedčená, že

napriek ťažkostiam v školstve sa podarí všetkým školám v našej obci väčšinu očakávaní žiakov a rodičov naplniť už aj preto, lebo všetci učitelia príprave nového školského roka venovali náležitú pozornosť. V rodinách, v ktorých sú školáci, v uplynulých dňoch určite vrcholili prípravy na čo najlepšie odštartovanie začiatku školského roka. Najmä prváci sa už isto dlho tešili, pripravili si školské tašky a vyskúšali prvé kroky s ňou.

Vážení učitelia, želim vám veľa zdravia, tvorivých síl, pracovného elánu, aby ste sa spolu so svojimi žiakmi po celý školský rok tešili z úspechov a pokrokov, ktoré sa vám spolu podaria dosiahnuť. Želám vám, aby vás žiaci rešpektovali a vážili si vás.

Vážení rodičia, vytvorte svojim deťom rodinné prostredie bohaté na rôzne podnety, aktivitu, zá-

napísali: Tento rok si do lavíc v našej škole sadne 63 žiakov všetkých ročníkov od prípravného až po 9. ročník. Pani učiteľky pre nich pripravili sedem tried, v ktorých sa budú celý školský rok učiť. Vedomosti im bude odovzdávať 8 učiteliek, 1 vychovávateľka, 2 asistentky učiteľa a samozrejme vedenie školy – riaditeľka a zástupkyňa riaditeľky. Vstúpili sme do posledného roku školskej reformy, čiže aj deviataci sa už budú vzdelávať podľa školského vzdelávacieho programu. Okrem iných tradičných i netradičných aktivít nás čaká aj realizácia projektu Čarovný dvor, podporeného z grantového programu Hodina deťom – Školy pre budúcnosť. Dúfam, že sa nám všetko podarí zrealizovať podľa plánu najmä k spokojnosti a radosť detí.

V Materskej škole Karola Pajera budú detičky – tak ako v predošlom období – v štyroch triedach. Stará sa o nich 8 pedagogických pracovníčok, 2 prevádzkové a 3 tety v školskej jedálni. Novinkou je, že do MŠ nastúpila pedagogická asistentka, ktorá bude tiež pracovať v rámci projektu MRK2, ktorý je zameraný na marginalizované rodiny. Všetky pani učiteľky si vynovili a pripravili prestory, aby sa, dobre naladené, mohli naplno venovať 67 novonastúpeným škôlkárom.

Na záver pripájame želanie zo špeciálnej základnej školy: Všetkým žiakom a zamestnancom škôl želáme úspešný štart do nového školského roka, a napriek mnohým problémom najmä veľa chuti a radosť z práce.

Redakcia KN

Našu základnú školu bude v novom školskom roku 2013-2014 navštevovať vyše 226 žiakov. Foto: Miroslav Hronec

aby ste našli správnu mieru medzi povinnosťami a odpočinkom. Iba tak sa vám podaria dobré výsledky v škole, budete mať radosť sami zo seba a spokojní budú aj rodičia. Môžem povedať, že vás budú učiť tí najlepši učitelia, ktorí majú úprimnú snahu nielen naučiť vás novým vedomosťami, ale i vypočuť vás, poradiť, pomôcť, aby ste sa cítili v škole dobre a aby čas strávený v nej nebol zbytočný. Usilujte sa svojim dobrým správaním, zodpovedným prístupom k povinnostiam a aktivitou urobiť si zo školy miesto, kde sa budete cítiť dobre. Nudou, nezáujmom a kritizovaním nič nedosiahnete.

Milí žiaci, vážení pedagogickí, nepedagogickí pracovníci, želim vám mnoho úspechov a pozitívnych zážitkov v novom školskom roku 2013-2014.

ujmy; prostredie, kde nájdú pokoj, bezpečie, pochopenie, pomoc - na rozdiel od prostredia školy, v ktorom je základnou témou učenie. I vy ste nesmierne dôležitým článkom v reťazci výchovy vašich detí, preto sa nevyhýbajte spolupráci so školou. Dbajte na ich domácu prípravu a pravidelnú dochádzku do školy. Podporíte tým ich výsledky v škole. V opačnom prípade budú pod tlakom strachu zo známok, z kritiky, čo sa prejavuje vyčerpaním, znížením ich sebavedomia či sebadôvery.

Milí žiaci, určite sa tešíte na stretnutie so svojimi spolužiakmi, na nové učebnice, obľúbené alebo nové predmety, prípadne na svojho učiteľa. Alebo sa tešíte, že vám školský rok rýchlo ubehne, že pôjdete na výlety a exkurzie, že budete mať veľa nových poučných a veselých zážitkov, na ktoré budete dlho spomínať. Želám vám,

Prázdninové aktivity v ECAV

Uprostred prázdnin, teda od pondelka 29. júla do soboty 3. augusta, sa 16 detí z ECAV zúčastnilo detského tábora v Tepličnom. Spolu s vedúcimi prežili neobyčajné Veľké egyptské dobrodružstvo. S hlavnou postavou Jozefa sa preniesli do čias faraónov. Naučili sa, ako Jozef, syn biblického Jáкова, bol milovaný, predaný, uväznený a nakoniec odmenený. Počas celého tábora sa deti zabávali rôznymi hrami, aktivitami a vyrábali si všelijaké ozdoby, ktoré používali ľudia v Egypte. Vďaka patrí všetkým zainteresovaným ľuďom, ktorí sa zaslúžili o vydaný priebeh tohoto tábora.

Marian Nách

Deti, účastníci detského tábora v Tepličnom ako Egyptania.

...A je to!!!

(Pokračovanie z minulého čísla)

Pat a Mat, takí milí malí babráci. Vždy sa do niečoho pustia veriac, že to dobre dopadne. Deti aj dospelí s napätím sledujú, ako dopadne maľovanie, sťahovanie, pranie, výlet... Sú to len vymyslené animované príbehy na pobavenie. Ale! V živote sa to niekedy hodne podobá na A je to!

Betónovanie platne. Stavba rodinných domov svojpomocne bola v Klenovci v päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch veľmi rozšírená aktivita. Jednoduchý projekt, najmä kvôli stavebnému povoleniu a stavalo sa. Od základov až po strechu. Odborníci, ako murári, tesári, vodári, elektrikári, klampiari boli volaní len na niektoré práce. Tak sa šla betónovať platňa aj u môjho známeho Paľa. Pred tým, ako prišiel ten deň, bolo treba urobiť strašne veľa príprav. Šalovanie s množstvom dosák, hranolov, šprajcov (stojky), dovoz železa, armovanie. Nachystanie štrku v Rimave, dovoz na stavbu. V tom čase sa prejavil nedostatok cementu a preto sa chodilo do cementárne v Banskej Bystrici nákladnými autami ráno o štvrtej, aby sa dostal do radu. Zaistenie miešačky, pretože sa vtedy väčšinou požičiavala len na takéto väčšie práce. Keď sa v ten deň betonovalo, potom sa musel betón miešať ručne. Tri fúriky štrku, na to vreco cementu, premiešať na sucho, na mokro a fúrikmi hore-dole po trepni (postavená šikmá plošina na prízemie). Hotový betón sa dopravoval aj jednoduchými výťahmi alebo čigou (kladka, povraz vedrá alebo fúrik vytáhoval cez kladku elektromotorom). Už je jasné, že na takúto robotu bolo treba veľa chlapov. Vtedy nás bolo asi 15, no aj domáca pani si musela zaistiť pomoc, lebo toto všetko bolo treba chovať a napájať. Počítam, že tak 5-6 žien malo čo robiť. Hodne z

týchto brigádnikov bolo z rodiny, ale aj známi, najmä takí, čo si takto dookola pomáhali. No jednoducho: veľká akcia.

Všetko v ten deň prebiehalo od rána tak ako vždy. Samozrejme, že sa vyskytli niektoré organizačné problémy, ale všetko sa to rozběhlo v pohode. Rozprávalo sa, žartovalo a betón na platni pribúdalo. Murári rovnali betón latami a ja som dostal úlohu od hlavného murára, aby som šiel za gazdom, lebo „Betón je suchý“. Pomyslel som si, že kvôli tomu nebudem otravovať priateľa, ktorému sme tú platňu betonovali a zavolať som zhora dole, na švagra z Čiech, ktorý tiež pomáhal: - Milo, je tam dolu vedro? Dostal som odpoveď, ktorá rozosmiala tých, čo nás počuli: - Ne, tady je průvan. Vedro mi vytiahol po čige, ja som si napustil zo šlaufa vodu a bez zbytočných slov som nalial pred murára, ktorý ma posielal za gazdom, že je suchý betón. Vyskočil a okríkol ma: - Čo to robíš? Ja som prevrpený vysvetľoval, veď ste mi vraveli, že je betón suchý... - Mladý, nemachruj, urob, čo som ti vravel. Choď za gazdom a povedz mu, že mu ja odkazujem, že betón je suchý. Všetci sa rehotali, tak som začal chápať, že to bude inšia tekutina. Tak aj bolo, bola to pálenka, ale nešla do betónu...

Platňu sme šťastne dokončievali. Murári postupne odkazovali: - Už len za fúrik a uvidí sa. Všetci zhora schádzali postupne dolu, guláš rozvoníaval, už ide dolu aj ten murár, čo

ma učil o vode, ale ešte sa privravel gazdovi domu, ktorý si vyšiel pozrieť tú veľkú skončenú robotu. - Tak, čo vravíš, mladý pán? - Úžasné, všetkým vám ďakujem! - odpovedal šťastne. - No, teraz som ale zvedavý, ako pôjde dole, lebo ja som už betón zahladil, ale neváď, prejdi po kraji, ja to ešte napravím keľnou. - Ale načo by ste chodili, chlapi, chyťte mi povraz, cez čigu zídeme! - Dobre, chyť sa mocne, držmo! - Idéééé!!! A je to! Buchlo to, keď Paľo dopadol dolu. Potom strašne desivé ticho... a potom bolestné vzlykanie: - Pomóc! Bolí! Výkriky: - Čo sa stalo?? V momente sme sa zbehli a ratovali skrvaveného Paľa.

Medzi ženami, čo pomáhali, bola aj pani doktorka. Paľo mal zlomené obidve ruky, tvár len poranenú. Tak sme ešte vyrábali aj provizórne dlahy. Sused šiel domov pre auto, Paľo musí do nemocnice. Ako sa to len mohlo stať? Tak to je veľmi jednoduché vysvetlenie. Keď Paľo chytil povraz a zavolať Idéééé, držal v ruke ten istý koniec povrazu, čo chlapi dolu. Nie tú stranu cez kladku. Paľovi sme pomáhali vyzliecť montérky, natiahnuť nohavice, pozapínať a bolo ho počuť, ako šepká manželke, ktorá sa pýtala k nemu zväčšeným bruškom: - Ako teraz ďalej?... - Kde je krnsná Juduľa? Néma Juduľa bola blízko, utierala si tvár do šurca. - Tu som Paľko, neboj sa. Hospodin dopustí, ale neopustiť! Práve to som vám chcel povedať, že tesne pred tým, ako som sa tak sprostie strieskal, som si pomyslel: - Ako dobre to dopadlo, lebo ste mi vraveli, že ste sa modlili, aby sa dnes nikomu nič nestalo. A už som letel! Prečo takto, krnsná mama? Vôbec tomu nerozumiem! - Nevieš ti na to odpovedať, Paľko. Myslím si a verím tomu, že sú dôležitejšie veci, ako naše domy, majetky.... - Čo je to!? - skočil jej do reči Paľo. - Nebo, vzťah s Bohom... Paľovi sa ruky zrútili dobre a dom šťastne dokončil.

Ján Kováčik

Stípkček

Milé Klenovské noviny.../III.

Klenovské noviny, vy by ste mali mať prehľad o všetkom, veď sa vo vás sústreďuje množstvo informácií o živote nielen samotného Klenovca, ale aj jeho okolia. A tak sa mi chce opýtať sa vás, či máte prehľad aj o tom, ako sa chodia stále deti hrať do klenovského parku.

Ja som tam chodila a určite nie sama! Park je miesto sviatočného oddychu. Nechodíme tam možno každý deň, ale chodíme tam za pokojom, ktorý evokuje zeleň, pekne upravené hriadky a zo všetkého vyplývajúci mier v duši. Faktom je, že keď tento park toto všetko donášal, tak sa po ulici okolo neho nepreháňalo toľko áut (ak v danom čase vôbec nejaké). Chodili sme po cestičkách a nedovoliť sme si stúpiť na trávnik. Strážila nás tam socha partizána. Nevieš, v čom to bolo, možno to do nás ľudia, pamätajúci si stále veľmi živo hrôzy druhej svetovej vojny, vstúpili, ale okolo sochy sme chodili s úctou. Konečne - znovu si pripomeniem cesty do Klenovca - keď sme už boli na ceste autom nad Klenovcom tak, že sme zastali a išli sa naň pozrieť zvrchu, otec vždy začal spomínať, kde a ako cez vojnu padli jeho kamaráti. Toto sa vždy opakovalo a tak sa na to, čo nám odovzdával, neďa zabudnúť.

Socha partizána v parku bola a je pre mňa symbolom obrovskej tragédie, ktorá sa v čase druhej svetovej vojny v mojich očiach diala predovšetkým okolo nášho otca. Vďaka Bohu, nezastreli ho, ale bohužiaľ, padli jeho kamaráti. V mojom chápaní, keď som mala 5 až azda 12 rokov, bol tento partizán ochranca našej rodiny. Napokon, autor tejto sochy Ladislav Majerský pri jej zrode býval práve u našich starých. Dielo do kameňa vytváral majster Andrej Kubovčík.

Jediné miesto, kde sme si s radosťou trúfili aj na ten trávnik, bolo pod kuchynským oknom, kde park hraničil s plotom okolo škôlky. Tam bol totiž pár rokov zložený päť- alebo šesťramenný neón pouličného osvetlenia. Dnes majú deti v detských kútikoch parkov preliezky, kĺzačky, steny na lozenie... My sme kľázo tento ležiaci neón. A musel nám vystačiť na všetko, čo sa dalo na hru z neho vytĺcť. Bol nám kladinou, po ktorej sme chodili a hľadali rovnováhu, zavesili sme sa na ramená, ktoré trčali dohora a na rukách sme sa na nich hojdali a spodné ramená nám slúžili na podliezanie. Ak sme sa pri hre trochu aj zašpinili, nemali sme strach, že to doma zbadajú, veď na to tam tiekla Rimava a tá nás nielen schladila, ale aj zmyla z nás zelené kolená alebo zašpinené ruky a schladila rozhorúčenosť zo zanietených hry.

Do parku si prichádzali ľudia posedieť na lavičkách. Nás deti pri našich hrách strážil len kamenný partizán. Hoci si teraz celkom presne neviem vybaviť jeho podobu - nosím ju stále v sebe. Viem, že si ju určite pridmem znovu oživiť, ako mnohé, čo v Klenovci ľúbim. Ale to zas nabude.

Zuzana Švecová

Folkloristi sa cez prázdniny nenudili

Po skončení 35. ročníka Gemersko-malohontských folklórnych slávností Klenovská rontouka sa začali pre niektorých našich folkloristov „prázdniny“, počas ktorých sa ozaj nenudili.

6. júla FS Vepor účinkoval na Dňoch obce Lukovišťa pri príležitosti 606. výročia prvej písomnej zmienky o obci a 100. výročia založenia dobrovoľného hasičského zboru.

V dňoch 12. – 14. júla sa FS Vepor zúčastnil 48. ročníka folklórnych slávností pod Poľanou v Detve. Súbor Vepor účinkoval v troch programoch: v sobotu v programoch Naše dediny a Poďme tam kde hrajú a v nedeľu v galaprograme Brána maľovaná. Okrem toho prezentovali obec Klenovec v areáli amfiteátra v projekte Naše dediny fotografiami, krojmi, tradičnými jedlami, kulinárskymi špecialitami a tradičnými remeslami, predvádzali výrobu košíkov, črpkov a výstavou gúb. Boli sme poctení aj návštevou prezidenta SR Ivana Gašparoviča.

Dňa 19. júla sme sa predstavili so svojím programom na 12. ročníku folklórneho festivalu na Bielych Handloch v horehronskej obci Bravčovo.

20. júla mužská a ženská spevácka

skupina FS Vepor účinkovali v projekte Posolstvo piesní Slovensku a svetu, venovaného pri príležitosti 1150. výročia príchodu svätého Konštantína - Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Spevy sa uskutočnili na Slopove.

20. júla heligonkár Ján Koziak spríjemnil atmosféru na Zapačskom zlatom kantáre v Lehotě nad Rimavicou - Zapač.

20. júla FS Vepor vystúpil v kúpeľoch Lúčky pri príležitosti 40. výročia založenia folklórnej skupiny Lúčan z Lúčok.

25. júla ľudová hudba FS Vepor pod vedením primáša Jána Demeho účinkovala v rozhlasovom programe režiséra Ondreja Dema, ktorý sa vysielal v priamom prenose Slovenského rozhlasu z Kultúrneho domu v Terchovej. V sobotu 27. júla FS Vepor účinkoval na 51. ročníku medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkové dni v amfiteátri nad Bôrami v Terchovej v programe Hučia hory, hučia... -jz-

Členovia súboru Vepor tentokrát "v civile" počas 51. ročníka festivalu Jánošíkové dni v Terchovej na konci júla.

V desiatke mladých huslistov, ktorí absolvovali projekt Primášikovia, boli aj dvaja mladí Klenovčania: Lucia Zvarová a Dávid Oláh.

Primášikovia

Penzión Močiar pri Kokave nad Rimavicou sa stal miestom workshopu mladých primášov pod názvom Primášikovia. Podujatie organizovali Národné osvetové centrum, Občianske združenie Rodon Klenovec a Miestne kultúrne stredisko z Klenovca. Primášikovia – muzikantský workshop, patrí k najstarším podujatiam svojho druhu na Slovensku. Jeho cieľom je zintenzívniť vedomosti o hudbe, o pôvodných formách hudobného folklóru. Poznávať hudobné nárečia, variačné techniky slovenskej, maďarskej a českej ľudovej hudby. Od 13. do 17. augusta sa desiat mladí primáši a primášky zo Slovenska a Čiech venovali technike hrania, pod odborným dohľadom lektorov: Michal Noga z Košíc, Rita Takács z Maďarska, Ondřej Bazala z Čiech. O animačné činnosti vo voľnom čase sa staral Viktor Brádnanský z FS Vepor z Klenovca. Koordináciu celého projektu zabezpečovali Matej Moncol z Národného osvetového centra a Stanislava a Jaroslav Zvarovci z OZ Rodon a MKS Klenovec.

Vďaka odborným lektorom, významným primášom, tak získali odborné zručnosti: Tomáš Borák z Detvy, Matej Červenka z Dubnice nad Váhom, Dominik Maniak zo

Smížian, Michal Moravčík zo Zvolena, David Oláh z Klenovca, Peter Gecelovský z Vlacha, Alexandra Bachledová z Kežmarku, Lucia Zvarová z Klenovca, Štěpánka Němethová a Viola Mazalová z ČR.

Vo voľnom čase sa učili výrobe košíkov z pedigu za pomoci lektora Jaroslava Zvaru. Navštívili Gemersko – malohontské múzeum v Rim. Sobote, kde vďaka etnografke Martine Marekovej získali informácie o rómskych primášoch na území Gemera – Malohontu a hudobných nástrojoch v zbierkovom fonde múzea. Zároveň navštívili Salaš pod Maginhradom a spoznávali krásy prírodného a kultúrneho dedičstva Gemera – Malohontu.

Svoj talent a výsledky takmer týždňového snaženia prezentovali verejnosti na záverečnom koncerte v obci Babinec na podujatí Stret-neme sa pod Turničkou po siedmy raz v sobotu 17. augusta. Mladých primášikov sprevádzali členovia ľudovej hudby FS Vepor z Klenovca Ján Oláh – kontrabas a Milan Oláh – kontra a Erika Byskupová (cimbalistka z českého Starého Města).

Podujatie sa realizovalo s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Národného osvetového centra.

Stanislava Zvarová

Klenovskí folkloristi sa predstavili v "kompletnej zostave" aj na tohtoročných Podpolianskych slávnostiach v Detve.

Klenovčania na medzinárodnom folklórnom festivale v Poľsku

Sedem dní v Zakopanom

Goralské mestečko Zakopané, ležiace na poľskej strane Tatier, sa na týždeň stalo dejiskom 45. ročníka Goralského medzinárodného folklórneho festivalu Ziem Górskich. Festivalu sa v dňoch 23.-31. augusta zúčastnili súbory z celého sveta. Pod slovenskou vlajkou sa predstavovali tanečníci, muzikanti a speváci z folklórneho súboru Vepor z Klenovca.

Festival v Zakopanom patrí k najstarším a najpopulárnejším tradičným podujatiam v Európe. Každý rok v auguste Zakopané otvára svoje brány spevu, tancu, hudbe i radosti, a víta účastníkov z rôznych kútov sveta. Festival je známy svojou náročnosťou a veľkou konkurenciou. Okrem prezentácie svojho folklóru sú účastníci festivalu zapojení aj do súťaží, v rámci ktorých môžu súbory prezentovať svoju kultúru pod príslym dohľadom medzinárodnej odbornej poroty. Jubilejného 45. ročníka sa zúčastnilo celkom 16 zástupcov z piatich kontinentov a z týchto krajín: Indonézia, Severný Cyprus, Kanada, Bulharsko, Rumunsko, Macedónsko, Chorvátsko, Srbsko, Slovensko, Česká republika, Maďarsko, Rusko, dva súbory z Poľska, domáci súbor zo Zakopaného a africký súbor z Beninu. Všetci prezentovali svoj folklór počas siedmich dní v troch kategóriách – v tradičnom, štylizovanom a umeleckom folklóre. FS Vepor súťažil v II. kategórii, štylizovaný folklór, a predviedol programový blok z regiónu Gemer – Malohont. Skladal sa z ľúbostných piesní zo stredného Gemera v podaní dievčenskej speváckej skupiny, sólo ľudovej hudby, hrou na heligónke v podaní Viktora Bráďanského a tancami: Po starootcovsky – tanec valašskej kultúry, Rontouka – ty-pický klenovský tanec a Čardáš.

Okrem súťaže programového bloku sa súťažilo i v speve a v hre na hudobné nástroje. Práve v kategórii ľudových hudieb získali mladí klenovskí muzikanti, v medzinárodnej súťaži, spomedzi 14 súťažiacich tretí stupienok víťazov a zo Zakopaného domov priniesli bronz. Mladí, ale talentovaní muzikanti v zložení: Peter Oláh – primáš, Ján Oláh ml. – kontrabas, Milan Oláh ml. – klavír, Ján Deme ml. – cimbal, porotu očarili ťahavými klenovskými melódiami i temperamentnými čardášmi. Musíme podotknúť, že táto mladá ľudová hudba sa s FS Vepor predstavovala po prvýkrát v tomto zložení na medzinárodnej úrovni. Nakoľko sme ponuku na festival dostali až v júli a nevedeli sme všetky podmienky festivalu, náš program bol ohodnotený veľmi pozitívne a získali sme cenu poroty za najdynamickejší program.

V rámci festivalu organizátori vyhlásili súťaž o Miss Goralku, ktorú okrem fotografovania s novinármi čakali aj ďalšie povinnosti, ako napr. pozdraviť divákov v poľštine, zatancovať a zaspievať po goralsky. Krásu Sloveniek reprezentovala tanečníčka Michaela Pockľanová. Miška sa síce najkrajšou Miss Goralkou nestala, ale určite ju môžeme

nazvať najšumnejšou vepistkou za ukážkovú prezentáciu klenovského folklóru. Titul Miss Goralka získala temperamentná Afričanka.

Sprievodnými podujatiami festivalu boli okrem iného sprievody mestom s ukážkami tancov, workshopy, jarmok ľudových remesiel i ľudové veselice, na ktorých sa mali účastníci možnosť zoznámiť so zahraničnou kultúrou a spoznať zvyky z celého sveta. Účinkovali sme tiež na omši v rímsko-katolíckom kostole, ktorej sa zúčastnil aj prezident Poľskej republiky, kde zaspievala dievčenská spevácka skupina. Ľudová hudba mala koncert v kine Sokol. FS Vepor sa predstavil krátkymi ukážkami programov na festivalovom pódii tiež s 30-minútovým programom v Čiernom Dunaji. Absolvoval vystúpenie vo festivalovom stane v priamom prenose poľskej internetovej televízie. Dva páry s ľudovou hudbou sa prezentovali pri Morskom oku, kde prebiehalo aj fotenie do novín. Jeden tanečný pár a primáš sa počas 4 dní učili goralský tanec, spev a hudbu, čo predviedli spolu s ostatnými zástupcami zahraničných kolektívov na záverečnom gala-programe. Posledný deň sa všetky súbory zúčastnili omše v rímsko-katolíckom kostole, kde sa za náš súbor modlila Patrícia Franeková. Po omši sa každý súbor predstavil krátkym programom pred kostolom. Na záver festivalu FS Vepor účinkoval v galaprograme ocenených. Pobyt v Zakopanom zakončili všetci účastníci naučeným goralským odzembkom a goralskou piesňou. Naša cesta späť domov viedla na stretnutie rodákov v Mlákach pri Látkach, kde sme sa predstavili s hodinovým programom.

Môžeme skonštatovať, že členovia FS Vepor prežili prázdniny aktívne, s poznávaním rôznych kultúr, získaním nových priateľstiev a intenzívnou prezentáciou Gemersko – malohontského folklóru.

Ďakujeme všetkým členom FS Vepor za prezentáciu nášho folklóru a snahu podať čo najlepší výkon a želáme im veľa zdravia a osobných úspechov. Vďaka patrí aj ich rodinám, že im umožňujú voľný čas využívať pri prameňoch krásy, ku ktorým tradičná ľudová kultúra patrí. Zároveň ďakujeme všetkým našim priaznivcom, ako aj tým, ktorí náš folklórny súbor požívajú na vystúpenia, čím nám umožňujú prezentovať náš folklór verejnosti.

Stanislava a Jaroslav Zvarovci

Upozornenie

Uzavierka najbližšieho vydania Klenovských novín bude 25. októbra 2013.

FS Vepor dôstojne reprezentoval slovenskú ľudovú kultúru na prestížnom medzinárodnom festivale v poľskom Zakopanom.

Práve v Zakopanom sa po prvýkrát na medzinárodnom fóre predstavila ľudová hudba našich mladých muzikantov.

Na návšteve u majstra Pelikána

Akademický sochár a maliar Štefan Pelikán (1935) z Lietavskej Lúčky pri Žiline je v Klenovci dobre známy. Jeho umelecké dielo pamätá tabuľa Karolovi Pajerovi, ktorá je na obecnom dome, pozná každý. O krátky čas pribudne k nej jeho ďalšia pamätá tabuľa s reliéfom herečky Eleny Rampákovovej-Piaterovej.

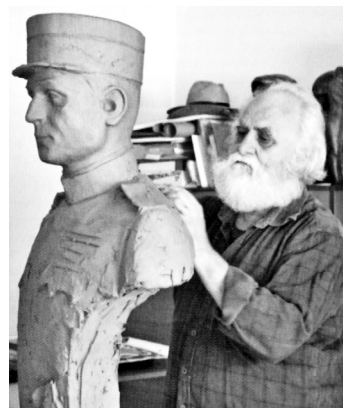
Vybrali sme sa na návštevu do jeho ateliéru v Lietavskej Lúčke, ktorý má v rodnom dome na kopci pri lese. S pocitom veľkej úcty a pokory sme vstúpili do jeho tvorivej dielne plnej umeleckých diel, reliéfov, bust, sôch aj obrazov. Privítal nás vysoký muž statnej postavy s dôstojnou bielou bradou. Veľa nehovoril. Hovorili zaň umelecké diela, ktoré vytvoril.

Dozvedeli sme sa, že v rokoch 1951–1956 študoval v Prahe na chýrnej Akadémii výtvarných umení u profesorov Jana Laudu a Otakara Španiela. Po skončení štúdia sa venoval sochárskej práci, ktorá osciluje od sôch svetského i sakrálneho charakteru cez sochársky portrét až k drobnej plastike, pamätným medailám či plaketám. Ako maliar v krajínomalbe zachytáva krásy prírody a ľudové prostredie. Jeho umelecké dielo je zrozumiteľné a krásne.

Majster Š. Pelikán sa preslávil por-

trétni francúzskych bojovníkov v Slovenskom národnom povstaní, s ktorými bojoval jeho otec. – To ma priviedlo k ich zobrazeniu a spopularizovaniu, – povedal nám na svetvetlenie. Štefana Pelikána ocenili viacerými cenami, mnohými význameniami a medailami. – Najviac si vážim Cenu Európskej únie umenia z roku 2009, – dodal. Svoje diela vystavoval nielen na Slovensku, ale aj vo Francúzsku, Česku a Rusku. Výstav mal viac ako tridsať. Z ateliéru majstra Š. Pelikána sme odchádzali obohatení o nové poznatky a s poznaním, čo všetko pre Klenovec vykonal a vytvoril.

Július Molitoris

Majster Štefan Pelikán pri práci na soche generála M. R. Štefánika.

Spomienka na našu Marínu

Smutná správa prišla začiatkom júla do Klenovca. Oznamovala, že 2. júla zomrela v Rožňave naša rodáčka Mária Piaterová-Gallová. Narodila sa roku 1924. Mala štyri sestry a jedného adoptovaného súrodenca. Najstaršia Zuzana ako divadelná ochotníčka hrala vo filme Stridža spod hája (1922) Aničku, a sestra Elena, vydatá Rampáková, bola profesionálnou herečkou a členkou Slovenského národného divadla.

Herecké nadanie mala aj Marína. V štyridsiatych rokoch 20. storočia bola významnou členkou ochotníckeho divadelného krúžku v Klenovci. Hrala v rôznych hrách hlavné postavy, ako bolo Trhavisko, Ženba, Marína Havranová, Rosmersholm, Najdúch, Tanec nad plačom, atď.

M. Gallová v rožňavskej knižnici.

Pracovala na notárskom úrade v rodnej obci. Zúčastnila sa na povstaní v jeseni 1944. So sestrami a švagrom Šramkom pomáhala partizánom v mlyne na Ráztočnom. Po vojne sa vydala do Rožňavy. S manželom Zoltánom Gallom vychovali dve deti, ktoré vyštudovali právo na vysokej škole. Nebolo im dopriate si spolu užiť zaslúžený dôchodok. Manžel nečakane zomrel po dopravnej nehode. Marína prevzala všetky starosti súvisiace s domácnosťou a s dokončením výstavby rodinného domu. Bola to silná osobnosť, a tak sa prejavovala v celom živote i na pracovisku.

Dlhé roky bola riaditeľkou Okresnej ľudovej knižnice v Rožňave. Prácu vykonávala kompetentne a zodpovedne. Za jej vedenia knižnica dosiahla významné úspechy v oblasti šírenia vzdelanosti, vedecko-technických informácií a kultúry na etnicky zmiešanom území. Prejavovala sa ako uvedomelá vlastenka a národovkyňa, ale aj ako dobrá osvetová pracovníčka. Pamätám sa, keď som raz navštívil knižnicu v Rožňave so spisovateľom Jánom Korenkom, ako sa o nás postarala. Zabezpečila nám besedu v Čiernej Lehote pri Slavošovciach a turistický výstup na vrch Stolicu. Taká bola naša Marína.

V sobotu 6. júla sme sa s ňou naposledy rozlúčili v Dome smútku v Rožňave za hojnej účasti predstaviteľov kultúry a osvetu, a občanov mesta. Dožila sa pekného veku 89 rokov. Zanechala nám peknú spomienku, ktorá v našich myšliach tak skoro nevybledne.

Július Molitoris

Pomník padlým

Dňa 5. júna 1933 bol v Klenovci odhalený pomník padlým vo svetovej válke 141 klenovským občanom. Na pomník sa už od rokov zbieralo, ale potrebný obnos len teraz bol zozbieraný. Miestna skupina Družiny válečných poškodených na čele so svojim predsedom Jánom Kohútom má celú zásluhu pri postavení tejto pamiatky. Celý náklad činil do 26 000 Kč. Dňa 5. VI. 1933 bol pomník odhalený v rámci veľkej slávnosti za účasti do 4000 domácich a prespolných ľudí.

Program bol nasledovný:

1. Privítanie hostí Ján Kohút - predseda skupiny, 2. Zahájenie: Ján Moncoľ, správca štátnej školy, 3. Cirkevné obrady: ev.a.v. cirkev Dr. Juraj Argay, židovská Rud. Singer, Baptistický zbor Ľudovít Repáš a zbor spevácky za vedenia Samuela Figulu, 4. Slávnostná reč: František Neumeister, poslanec Národného zhromaždenia, sekretár Družiny, 5. Spevokol za vedenia Jána Moncoľa, 6. Odhalenie pomníka - Ján Moncoľ, správca školy, 7. Spevokol združenia ev. a.v. mládeže za vedenia Arnošta Hlôšku, učiteľa ev. a.v. ľud. školy, 8. Recitácia, žiačka VII. triedy Zuzana Janková, 9. Odovzdanie pomníka do opateru obce: Ján Moncoľ, 10. Prezratie Pavel Búr, starosta, 11. Prejavy: Pavel Bancík - ved. notár, za slov. jednotu Ján Brener uč., jednotu žien Jolana Heľvighová, Zemský Úč. spol. Eduard Heľvigh, Živenu Judita Moncoľová, Ev. a.v. ľud. šk. Pavel Kičič, Sokol Pavel Moncoľ, has. Zbor veľ. Július Čajko, Združenie, ev. mládeže Štefan Siviček, 12. Manifestačný prejav za všeobecný mier: Jozef Kopas, zemský predseda Družiny válečných poškodených, 13. Zakončenie slávnosti Ján Moncoľ, 14. Národná pieseň: Kto za pravdu horí. Slávnosť bola dôstojná v každom ohľade.

NA VEČNÚ PAMIATKU VO SVETOVEJ VÁLKE PADLÝCH SPOLURODÁKOV Z MILODAROV POSTAVILA MIESTNA SKUPINA DRUŽINY VÁLEČNÝCH POŠKODENÝCH. 5. VI. 1933

Viac než božej milosti ako ľudskej zlosti (Text podľa zapísaného originálu)

Vážený spoluobčan, je našou morálnou povinnosťou pripomínať si svoju identitu, minulosť a históriu našich predkov, pretože bez poznania týchto vecí prestáva byť človek človekom a národ národom. Na základe životných a historických skúseností je nutné zároveň sa pozeráť do budúcnosti a prijímať rozhodnutia v prospech človeka. Robme to s citom a s dôkladnou úvahou, aby nás mohli pozitívne hodnotiť naše budúce generácie, už keď aj my, súčasníci, budeme len históriou... Aj napriek ubehnutému času budú žiť tak dlho, ako budú žiť naše spomienky na nich!!!

Minulosť, prítomnosť a budúcnosť nášho kina

Vlani sme si pripomenuli 90. výročie prvého verejného premietania v našej obci. Film Stridža spod hája tak otvoril možnosti a predpoklady vzniku KINA - čo znamená na to uspokojená miestnosť s pravidelným premietaním. To sa splnilo až po vybudovaní kultúrneho domu začiatkom štyridsiatich rokov minulého storočia. Tolkó hovorí stručne história, ako ju interpretovali pán Dzúrik v Klenovských novinách a pán Molitoris v publikácii Ochotnícke divadlo v Klenovci.

Takže 70 rokov existuje v našej obci kino s pevne osadenými premietacími strojmi a s pravidelným premietaním. Prvé premietacie stroje svietili elektrickým oblúkom a postupne ako svietiace médium boli nahradzované elektrickými lampami a posledné Meopta 4 už svietili výbojkami. Staré kino končilo začiatkom roka 1979, kedy koncom januára na výročie oslobodenia našej obce bola slávnostne otvorená kinosála v novom spoločenskom dome. Ako jediné širokohlavé kino na okolí hneď po spustení púta obrovský záujem nielen obyvateľov našej obce, ale na najnovšie atraktívne filmy bežne chodili z Hnúšte, Kokavy, ale aj z doliny od Rimavskej Soboty. Už z vlastnej skúsenosti môžem potvrdiť - za vedúceho kina nos nastúpil v máji 1985 - že často sa večerný film premietal aj v podvečer (ak bol vhodný pre deti) a neraz boli obidve predstavenia vypredané. Stávalo sa tiež, že po vypredaní večerného predstavenia sa premietalo aj v noci o 22.00 hod. V spomínanom roku 1985 bola do-

siahnutá rekordná návštevnosť - na 356 predstaveniach bolo 34 872 divákov. Keby to boli len Klenovčania, tak by každý (vrátane nemlumní a bezvládných starcov) navštívil kino v tom roku 10-krát! Silne pochybujem, že by sa nejaké kino mohlo s niečím podobným prezentovať... Už sme však povedali, že na tomto excelentnom výsledku sa podieľali cudzí návštevníci a títo postupne k nám prestávali dochádzať. V roku 1986 odišiel do Hnúšte Dušan Manica za vedúceho združeného závodného klubu a za jednu zimu prerobili kultúrny dom na premietacíu sálu a v ďalšom roku sprevádzkovali letné kino v amfiteátri. Taktiež v

QUO VADIS ?

tom čase, resp. o rok - dva neskôr, bol dokončený nový kultúrny dom v Kokave so širokohlavým kinom a aj odtiaľ prestali k nám chodiť. Ten úbytok sme nepochybne pocítili, ovšem nebol až taký katastrofálny. V roku 1986 bola návštevnosť 28 412 divákov, 1987 - 28 136 divákov, 1988 - 28 678 divákov (dokonca mierny nárast), 1989 - 27 984 divákov. Po zmene spoločenského režimu po roku 1989 aj v oblasti kultúry sa situácia radikálne menila, hlavne príchodom súkromnej činiteľa na trh. Všeobecná a jediná Slovenská požičovňa filmov začínala strácať pôdu pod nohami. Chýbali jej prostriedky na nákup nových filmov a začiatkom roku 1991 sa rozhodla značnú

časť vidieckych (tzv. malých) kín odstaviť tým, že im prestala požíčovať nové filmy, lebo ich mala málo a aj málo kópií z nich. Samozrejme, že medzi vybranými bolo aj naše kino, ale ja som sa rozhodol udržať chod kina za každú cenu. Šesť predstavení týždenne (utorok, štvrtok, sobota, trikrát v nedeľu) som nahradil tromi predstaveniami (streda, sobota, nedeľa a detské, podľa možnosti). Dosiahli sme síce najslabší výsledok (1990 - 21 701 divákov, 1991 - 12 463 divákov), ale kino prežilo.

Rok 1992 začal pre nás nečakane priaznivo. Mój priateľ, vedúci kina Mier vo Zvolene, poskytol programovacie štúdio prvej súkromnej požičovne KINORAMA a on mi dopomohol k priamemu kontaktu s ňou. Situácia sa radikálne zmenila. Hneď za tri mesiace sme dostali všetky atraktívne filmy, o ktoré sme v roku 1991 prišli a potom postupne po celý rok sme mali celé mesiace doslova nabité trhámi, americkými superúspešnými staršími filmami (ktoré u nás nemohli byť pred rokom 1989 premietané), ale aj novinkami, ktoré potom už pravidelne k nám boli distribuované. Štátna požičovňa nakoniec v roku 1995 úplne zanikla. V roku 1992 sme dosiahli návštevnosť 16 565 divákov, v roku 1993 až 17 013 divákov. Potom nastal postupný úpadok. Ľudia sa nasýtili amerických filmov, amerikanizácia nielen slovenskej, ale dá sa povedať, že celkovo európskej kinematografie spôsobila celkové odmietnutie už aj preto, lebo sa pretlačili filmy takmer všetky - bez výberu a na úkor kvality.

Ján Machava

(Dokončenie v budúcom čísle)

Kedyže naposledy hrávali naši futbalisti v najnižšej futbalovej súťaži?

Jednoznačný cieľ – postup

Uprostred augusta sa začali majstrovské futbalové súťaže, riadené Oblastným futbalovým zväzom v Rimavskej Sobote. Naš futbalový klub TJ Družstevník Klenovec má v súťažiach opäť len družstvo dospelých, tentoraz však v tej najnižšej možnej súťaži – II. triede. (Ťažko môže byť pre nás útechou, že v nej hrá aj nedávny štvrtoligista Veľký Blh...) Neúspech minuloročnej sezóny sa odrazil v personálnych zmenách: vo funkcii manažéra klubu Dušana Kurčíka nahradil bývalý dlhoročný hráč Ján Brndiar a trénera Jaroslava Benca dvojica hracích trénerov Ondrej Barto – Marek Medveď. Ako nám v krátkom rozhovore prezradil nový manažér klubu Ján Brndiar, jednoznačným cieľom mužstva je návrat do I. triedy. No a samozrejme aj zlepšenie práce s futbalovou mládežou, kde sa veľmi sľubne ukazuje tzv. prípravka s 8-10-ročnými chlapcami.

Výsledky futbalistov Klenovca v doterajšom priebehu II. triedy:

1.kolo – 18.august: Klenovec – Rimavská Seč 3:0 (1:0), góly: Hložka, Pavlík, Barto;

2.kolo – 25.august: Sirk – Klenovec 1:3 (0:1), góly nášho mužstva: Plášťik, Mihál, Hložka;

V 3.kole malo naše mužstvo voľno.

4.kolo – 8.september: Klenovec – Radnovce 2:2 (0:2), smoliar-

sky zápas pre naše mužstvo, aj keď so šťastným koncom. Hostia sa predstavili ako zdatný súper. Naši hráči začali aktívne, nastrelili tyč súperovej brány, ale potom v priebehu šiestich minút prišli dve nechyteľné strely hostí, ktoré znamenali ich dvojgólové vedenie. Naši hráči však nerezignovali, do zápasu sa vrátili gólom Plášťika v 51. minúte. Celý druhý polčas boli jasne lepší,

zatlačili súpera do defenzívy, dvakrát nastrelili brvno súperovej brány, hostia raz vykopávali loptu z bránkovej čiary, vytvorili si ďalšie 3-4 šance. Ale vyrovnať sa podarilo až v záverečnej minúte Hložkovi. Za obetavosť, vôľu a nasadenie si hráči zaslúžia absolútum. Zostava: Igor Hruška – Michal Bavala, Vladimír Parobek, Maroš Hruška, Miroslav Šagúl, Miroslav Kubinec, Pavel Pavlík, Ondrej Barto, Tomáš Hložka, Peter Plášťik, Marek Medveď; striedal Ján Oláh.

V doterajšom priebehu sezóny dres nášho mužstva obliekli aj: Marek Mihál, Maroš Cibufa, Boris Bálint, Pavel Fiľo, Pavel Vančík a Vladimír Kollár. Novými hráčmi v našom tíme sú Plášťik a Mihál, ktorí prišli z Hnúšte, naopak, do Tisovca, resp. jeho B-družstva v Rim. Píle odišli Patrik Brndiar a Martin Kubinec.

1. U. Panica	4	3	0	1	13:13	9
2. Radnovce	4	2	1	1	19:5	7
3. Klenovec	3	2	1	0	8:3	7
4. Rim. Seč	4	2	0	2	9:8	6
5. Veľký Blh	3	1	0	2	15:10	3
6. Sirk	3	1	0	2	5:11	3
7. Blhovec	3	0	0	3	6:25	0

Jesenný program našich futbalistov v II. triede ObFZ

5.kolo – 15.september: Uzovská Panica – Klenovec, **6.kolo – 22.september: Klenovec – Veľký Blh**, **7.kolo – 29.september: Blhovec – Klenovec**, **8.kolo – 6.október: Rimavská Seč – Klenovec**, **9.kolo – 13.október: Klenovec – Sirk**; v 10.kole 20.októbra majú naši futbalisti voľno. V jarnej časti sezóny sa dohrávajú zvyšné štyri kolá a po nich bude nasledovať zatiaľ bližšie nešpecifikovaná nadstavbová časť.

Začiatok konca klenovského futbalu. Pod týmto titulom som pred rokom uverejnil príspevok v Klenovských novinách, kde som upozornil na nesprávnu cestu, ktorou sa vydalo vedenie futbalového oddielu, keď po zrušení žiackeho futbalového družstva odhlásili zo súťaže aj družstvo dorastencov. Zdá sa, že moje obavy o osud futbalu v Klenovci sa začínajú naplňovať. Družstvo dospelých po nedávnom vypadnutí z 5. ligy tohto roku opustilo aj oblastné majstrovstvá a prepadlo sa do najnižšej súťaže v okrese, čo sa asi ešte nikdy v minulosti nestalo. Je samozrejmé, že mužstvo bez prílivu mladých futbalistov starne, káder sa zužuje a výkonnosť klesá. Úpadok klenovského futbalu ešte zvyrazňuje aj fakt, že po pomerne úspešných sedemnástich ročníkoch futbalového turnaja Memoriál Pavla Slatinského sa neuskutočnil ani tento turnaj ako pamiatka a vzdanie holdu výbornému športovcovi a obetavému organizátorovi športu v Klenovci. Je to veľká škoda a hanba pre celú obec. Že je futbal v Klenovci v rozklade, dopĺňa aj vzdanie sa vedenia futbalového oddielu svojich funkcií. Je to trochu zarážajúce, pretože tí, ktorí sa tiež svojimi rozhodnutiami podpísali o tento stav futbalu v obci, opúšťajú svoje pozície. Pripomína mi to potápajúcu sa loď, ktorú ako prvú opúšťa posádka s kapitánom namiesto pokusov o záchranu. Celkový nezájum o futbal v Klenovci dokreslí aj samotný areál futbalového ihriska a jeho okolie. Chodím pravidelne okolo ihriska a je mi do plaču, keď vidím ako pustne. Ihrisko, ktoré ešte pred pár rokmi bývalo plné hracích sa detí, živa prázdnotou. Horná brána od hlavnej cesty zhrdzavela, nedá sa asi ani otvoriť, dolná

brána od Rimavy je tiež zamknutá na kladku a vrcholom je nezmyselný nápis na tabuľke Zákaz vstupu! Takto sa isto futbal v Klenovci nikdy nezmôže, keď mládeži sa zakáže vstup na plochu, kde by mohli vyrásť budúci reprezentanti obce. Zarážajúce je tiež okolie ihriska, ktoré skôr pripomína smetisko ako športový stánok. Okolo plota sú ešte nánosy zimného posypu štrku z hlavnej cesty, stará brána a burina, ktorú nikto nepokosil, siaha až po pás človeka a tak to vyzerá aj vo vnútri ihriska. Je nepochopiteľné, že nikoho z predstaviteľov obce, nehovoriac o

Klenovci, treba sa v prvom rade začať venovať najmenšej mládeži. Z začať od žiakov, zanechať predsudky o rómskych chlapcoch, treba sa im venovať a postupne ich zapojiť aj v staršom veku do futbalového života. Musíme zobrať na zreteľ, že ich populácia je vysoká a bez ich zapojenia ťažko bude v budúcnosti mať kto hrať futbal za našu obec.

Zdá sa mi však, že celkovo masovo-rekreačný šport je v posledných rokoch na okraji záujmu v našej obci. Týka sa to napr. aj letného kúpaliska. Iným vo väčšine miest a obcí na Slovensku

neustále pribúdajú nové plochy s rôznymi atrakciami a špecialitami, aby lákali čo najviac návštevníkov, u nás sa do kúpaliska roky nezainvestovalo. Pomaly, ale isto chátra, mimo pre-

vádzky je detský bazén, roky nefunguje bufet, problémy boli aj s časom otváracích hodín a pod. Ťažko takýmto prístupom konkurovať novým, moderným kúpaliskám. Napriek tomu aj tohto horúceho leta sa návštevnosť kúpaliska pohybovala priemerne 50 návštevníkov v pracovných dňoch a cez víkend ďaleko viac. Preto si aj títo naši občania, ktorí chcú využiť služby kúpaliska, zaslúžia väčšiu pozornosť a poskytované služby primerane iným obciam. V budúcnosti sa zdá, že sa čaká len na to, ako nájst nejaký dôvod, aby sa kúpalisko prestalo prevádzkovať úplne, čo by bola veľká škoda. Preto, ak chceme, aby masovo-rekreačný šport v Klenovci pokračoval vo svojich tradíciách, treba urýchlene zmeniť prístup k nemu, lebo je už možno nie o 5 minút dvanásť, ale 5 minút po dvanásť! (V čase po napísaní príspevku bolo okolie ihriska šťastie pokosené.)

Slavomír Hruška

Nesprávna cesta

poslancov nenapadne zaujímať sa o túto časť obce (hoci je to určite majetok obce) a poslať aj tam nejakých 2-3 pracovníkov aktivačných prác, aby aspoň trochu upravili okolie ihriska. Nestací sa len každodenne starať a zametať námestie a možno o ďalšie dve-tri vytipované miesta v obci, ale o celú obec. Všade žijú ľudia a životné prostredie by malo byť dôležité všade počas celého roka a nielen pri akcii z príležitosti Dňa Zeme (s následným pochválením sa na Infokanáli v televízii). Stav ihriska a okolia je však hanbou aj pre samotných športovcov futbalového oddielu, ktorí by tiež okrem žiadania financií na činnosť a rozhodcov mohli z vlastnej iniciatívy urobiť aspoň raz brigádu na úpravu areálu tak, ako pravidelne organizujú brigády členovia lyžiarskeho klubu alebo aj bedmintonisti pri náteroch telocvične, ktorú používajú na tréning.

Ak sa chce pre budúcnosť zachrániť futbal v